

N:o 1.

Af Herr **C. V. Linder**: *Om pensionsålder för lärare vid elementarläroverket eller pedagogierna.*

Genom Kongl. förordningen den 24 Januari 1778 stadgas, att civil tjänsteman, som är 70 år gammal samt »länge och väl tjent», må erhålla afsked med pension. Genom Kongl. förordningen den 25 Juni 1818, intagen i Kongl. Kammarkollegii cirkulär af den 11 Oktober 1819, bestämmas 70 lefnadsår samt »minst 30 års oafbruten tjenstetid» såsom vilkor för åtnjutande af nämnda afskeds- och pensionsrätt. Kongl. brefvet den 12 November 1823 innehåller den bestämmelsen, att civil embets- och tjänsteman må ega rätt att undfå afsked med pension vid 65 års ålder, då, efter vid pass 40 års tjenstgöring, hans sjuklighet eller försvagade helsotillstånd genom laglig läkareattest bestyrkes. I följd af Kongl. kungörelserna den 16 Mars 1858 och den 23 November 1860 äro dessa bestämmelser gällande äfven för elementarlärare.

Möjlighet är sålunda beredd för tjensteinnehafvare vid elementarläroverket att under normala förhållanden vid 70 år och efter minst tretio års tjenstgöring samt under förhållanden, som erfordra läkares intyg om sjuklighet eller försvagad helse, vid fyllda 65 år och efter vid pass fyratioårig tjenstgöring erhålla afsked från sin tjenst och undfå pension. Erfarenheten ådagalägger emellertid, att, med ett så för kropp och själ ansträngande och uttröttande arbete som elementarlärarens, ingen i vanliga fall kan till läroverkets gagn och undervisningens fromma hålla ut längre än till vid pass sextio års ålder. De anvisningar, en sådan erfarenhet gifver vid handen, hafva också redan vunnit gehör i lagstiftningen med afseende på folkskolans lärare, för hvilka, genom Riksdagens eget initiativ

(se Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 43 för år 1876) och Kongl. kungörelsen den 24 November 1876, är stadgad, att folkskolelärare i regeln vid 55 samt under vissa omständigheter redan vid 50 års ålder får afsked med pension. Vid jemnförelsen härmed måste olämpligheten af det i fråga om elementarläroverkslärarne ännu qvarstående stadgandet rörande pensionsåldern blifva desto mer i ögonen fallande. Ingen lär kunna med fog påstå, att elementarläroverkslärarens arbete är lättare eller kräfver mindre omsorg och mindre ansträngning än folkskolelärarens. Äfven för gymnastiklärare vid Gymnastiska centralinstitutet och rikets elementarläroverk är genom Kongl. kungörelsen den 16 Mars 1858 sextio års ålder stadgad såsom kompetensålder för afskeds och pensions undfående. Beträffande elementarläraren, är nu att märka en annan omständighet, som, ehvad det lider, skall göra olägenheten af denna höga pensioneringsålder för läroverken och undervisningen i ganska betänkelig mån känbar. Tillföre var det vanligt, att lärare vid elementarläroverken, efter någon tids tjenstgöring såsom lärare, ingick i kyrkans tjenst. Följden häraf var den, att nödig omsättning af lärare vid elementarläroverken ständigt egde rum, och att ingen eller endast undantagsvis någon lärare qvarstod i tjenst vid läroverket så länge, att gällande lag om pensionering behöfde tillämpas. Nu är förhållandet deremot ett helt annat. Nu mera öfvergå jemnförelsevis mycket få lärare från elementarläroverkens till kyrkans tjenst. Läroverken få derföre hädanefter behålla sina lärare allt fortfarande och intill dess de varda åtminstone otjenstbare, om också icke pensionsmessige. För att i rättan tid råda bot mot en sådan olägenhet, torde det således vara nödvändigt att vidtaga den ändring i bestämmelserna rörande pensionsålder för lärare vid elementarläroverken, hvarom i det föregående är nämndt. Vidkommande det mått af tjenstgöringstid, som kunde anses vara tjenligt, torde, med förutsättande af 60 år, såsom kompetensålder, detta lämpligen kunna föreslås till 30 år. Gemenligen är nemligen lärarekandidaten efter afslutade akademiska studier och genomgången pedagogisk kurs vid omkring tretio års ålder färdig att inträda i elementarläroverkets tjenst. Efter tretio års tjenstgöring har han sålunda uppnått en lefnadsålder af sextio år.

På grund af ofvan anförda omständigheter vågar undertecknad vördsam samt hemställa,

det Riksdagen måtte för sin del besluta, att lärare vid elementarläroverket eller pedagogierna, som vid

uppnådd sextio års ålder varit i läroverkets tjänst under tretio års tid verksam, eger att i vederbörlig ordning erhålla afsked med pension.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 19 Januari 1878.

C. V. Linder.

N:o 2.

Af Herr **S. Wieselgren:** *Om förändrad lydelse af Kongl. förordningen den 16 November 1863 angående allmänt kyrkomöte.*

I Riksdags-ordningen af den 22 Juni 1866 lydde § 26 mom. 1 sålunda:

»Riksdagsmannabefattningen kan endast utöfvas af svenska medborgare, som bekänna sig till kristen protestantisk lära.»

I inre sammanhang med föregående stadgande föreskrifves i 2 moment af Regeringsformen:

»Riksdagen ege ock gemensamt med Konungen stifta, förändra eller upphäfva kyrkolag; dock att dervid erfordras samtycke jemväl af allmänt Kyrkomöte. Öfver förslag angående dylik lag skola, på sätt i mom. 1 säges, Statsrådets och Högsta Domstolens tankar inhemtas och jemte Konungens proposition, då sådan göres, Riksdagen meddelas. Har ej förslag, hvarom nu fråga är, före början af riksdagen näst efter den, som framställt eller antagit förslaget, blifvit såsom lag genom allmän kun-